

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrtnih in sobotnih**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 30, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 2.60 . . . 4.— za pol leta . . . 5.— . . . 8.— za vse leto . . . 10.— . . . 16.—
 Na naročbe brez priložene naročilne se re jemlje ozir.
 Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 3 nč., Sobotno večerno izdanje v Trstu 2 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Oglaš se račun po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega zavadnih vrstic. Poslana osmetnica in javnozavale, domači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema **upravitelstvo** ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorako.

„V edinosti je moč!“

XX. redni občni zbor političnega društva „Edinost.“

(Dalje.)
 Gosp. Jakič spregovori hrvatski. Tudi on ne mara kritikovati nikogar, želi le napraviti kojo opazko na g. poslanca Nabergoja. Isti gosp. poslanec je rekel, da smo si na našem žalostnem položaju krivi sami. Moja misel pa je, da niso krivi oni, ki delajo, ampak oni, ki bi mogli storiti marsikaj, vendar pa ne storijo ničesar (Odobranje). Oni gospodje, ki so na javnih mestih, hočejo doseči prosjačeno je ono, kar nam gre. Zaradi tega smatrate nas gori kot prosjake. Mi moramo sahtevati naša prava, kajti baš oni, ki nastopa brezobzirnej, dobi celó več, kakor mu gre. Govornik omenja, kakó postopa s nami mestni magistrat, kakó se nas pouje v javni seji mestnega sveta s ščavi in vendar se ne zgodi ničesar v kasen teh nesramnešev. Naše stališče v Trstu je popolnoma zavušeno, abok desar moramo svojo taktiko popolnoma spremeniti. — Zadnji čas je, da se polotijo dela tudi oni, ki dosedaj niso delali ničesar; oni pa, ki delujejo, ne smejo prosjati, ampak sahtevati.

Gosp. poslanec Nabergoj je bil tudi omenil, nadaljuje g. Jakič, da je bil prošil ministra poljedelstva za primerno podporo kmetijskemu društvu. No, govornik zna, kaj bi pomenila taka podpora, kajti kar bi se nam privolilo na gospodarskem polju, to moramo odplačati na političkem polju. Zaradi tega priporoča govornik, da bi se taka podpora niti ne vsprejela.

Naši politički mošje nastojajo vedno, da objavljajo to, kar delajo naši nasprotniki. Govornik pa misli, da je sa-to policija, da pazi na to, kar delajo oni proti vladi in državi, ne pa mi, ki nismo javni policisti. (Ploskanje, šivio). Mi vsi, povdarja govornik, smo zvesti podaniki Nj. Vel. Cesarja. Ako pa vidi in čuje inozemstvo, da vedno ovajamo le druge, potem nas sme smatrati po pravici kot — denuncijante. Priporoča še jedenkrat toplo, da ne bi več prosjadjili. (Ploskanje, šivio-klic).

Gosp. posl. Nabergoj omenja na to, da ga je menda gosp. predgovornik slabo razumel. Povdarja zato še enkrat, da „kmetijsko društvo“ ni političko društvo. V tem smislu pa da je minister jako nepripraven, kajti on se v takih stvareh ne ozira na nobeno narodnost. Govornik pa v tem slučaju nikakor ni prošil podpore, ampak je le prijavil, da se oanuje tako društvo in vprašal, da-li bi moglo društvo dobiti podporo. Minister je odgovoril, kakor je bil govornik isjavil že poprej, da je to odvijeno od delavnosti društva samega, Prosjadjil pa

govornik ni nikoli. Glede ostalih, namreč političnih izjav, pa se gosp. Nabergoj popolnoma strinja z gospodom predgovornikom. (Dobro!)

Ker se na predsednikovo vprašanje ne prijavi nihče več k besedi, spregovori gosp. predsednik sam, da izreče v prvi vrsti jedno besedo g. dr. Pretnerju.

Predsednik priznava to, kar je trdil g. dr. Pretner, namreč potrebo javnih shodov. A tudi v tem pogledu nam dolajo velike težave nezavednost ljudstva in pa neugodnosti sedanje dobe. Povdarja pa še jedenkrat, da je vse delo slonelo na plečah treh ali štirih oseb, a te ne morejo vsega. Glede razširjenja lista „Edinost“ se je pa res storilo vse kar je bilo mogoče. Nadaljnega razširjenja pa se je nadejati le tedaj, ako dobi list zadostno podporo.

Na opazko g. poslanca Nabergoja glede slovenskih šol v Trstu, odgovarja predsednik, da tudi on sam jako dvomi, da bi skoro prišli do takih šol, ako ne vzame vlada te stvari v roke.

Priporočilo g. poslanca Nabergoja, da bi se zanovala posebna komisija, koja naj bi nabirala gradivo o krivicah, ki se nam gode, vzame se na zapisnik in prihodnjemu odboru bode dolžnost vpoštovati to željo.

Gospodu Jakiču omenja g. predsednik, da se stvari o veliki energiji sicer dajo lepo pisati, lepo čitati, a praktično izvesti jih je jako težko. Zato vpraša govornik, kaj bi mu odgovoril minister, ako bi prišel poslanec k njemu in mu rekel: to nam morate dati. Pokazal bi mu vrata. Sicer se slaga z nazori gosp. Jakiča, toda s silo se vendar ne more postopati.

Gosp. Jakič ponavlja, da je on le isjavil, da dobijo le oni vse, kateri pokažejo zobe; satorjni treba prositi, kajti ako prosimo, reklo se nam bode vedno, da naj čakamo.

Predsednik: In med tem naj se vlečemo na trehuh (Veseloš).
 G. dr. Pretner se oglaš trdeč, da nikakor ne moremo dolgo čakati, kajti ako čakamo še dalje, bodo nas popolnoma poitalijanjčili. — Glede delovanja odborovega pa govornik ni rekel, da odbor ni delal ničesar. Vsekakor pa bi se moglo storiti mnogo več, ako bi bilo dovoljno denarne podpore.

Gosp. Jakič ponavlja, da je izrečno naglasil, da neče kritikovati nikogar. Izraža svojo popolno prepričanje, da kar koli je storil koji gospodov, gotovo tega ni storil iz slabega namena, ampak vselej iz najboljših nagibov (Dobro).

Ker se nihče več ne oglaš k razpravi o tajnikovem poročilu, dá predsednik poročilo na glasovanje. Zbor je je odobril.

Na to pozove predsednik blagajnikovega

namestnika, g. Martelanca, da prečita blagajniško poročilo. Isto se glasi:

Slavni občni zbor!

Naprošen po odboru našega političnega društva, pregledal in prevzel sem društvene knjige pričetkom meseca marca tek. leta, ker je dotedanji blagajnik nenadoma odšel. — Do konca minolega leta, t. j. do dne 31. decembra 1893, znašal je preostanek po blagajniški knjigi for. 1.29 (Dohodkov, t. j. plačane udnine je bilo for. 109.02, troškov pa for. 107.73). — Nekaj udov je že plačalo letnino za tekoče leto prejšnjemu blagajniku, iz knjig pa ni bilo moči razvideti, kateri so dotični udje.

Vedel tega je sklenil odbor napraviti okrožnico do članov društva, proseč one, kateri so že jedenkrat plačali, da bi s ozirom na slabo gnotno stanje društva — zopet storili to. Nekateri gospodje uplašali so dotično svoto dobrovoljno v drugič, nekateri pa so vrnili v drugič jim predložene pobotnice. — Da se društveno gnotno stanje zboljša, treba je pred vsem pridobiti društvu več novih udov.

V ta namen pa se ni zanašati le na društveni odbor, v katerem sedé navadno možje, kateri imajo že drugod polne roke narodnega dela — temveč morala bi to biti i naloga naših rodoljubov in društvenih članov. Opomniti je pa to posebno zato, ker včasih kritizirajo društveni odbor ljudje, kateri niso niti udje društva!

Kedar bode zamogel blagajnik sestaviti mnogo ugodnejše poročilo nego letos — tedaj bode razširjeno i društveno delovanje v vsakem obziru! (Dalje prih.)

Politiške vesti.

Žalostne posledice vinske klavzule.
 Javili smo že, da namerujejo v poslanski sbornici Francoski izzvati carinsko vojno proti Avstriji. To pa le radi vinske klavzule v avstrijski pogodbi z Italijo. Posl. Turrel se je isjavil o tem nastopno: „Vse avstrijske pridelke je pregnati iz Francoske. Iz Avstro-Ogrske naj bi se ne smelo uvažati ničesar, dokler bodo italijanska vina v Avstriji uvažali carinske olajšave. Prednost, koja uživa Italija, mora nehati; ako ne, zapre Francoska svoje meje avstrijskim izdelkom, zlasti ovcam, lesu, konjem in moki.“ Isti poslanec hoče predlagati, da Francoska naloži nastopne carine na avstrijske pridelke: 40 frankov na 100 kil. ovac, 10 frankov na 100 kil. dog. 30 frankov na 100 kil. moke in 100 frankov na vsakega konja. — Lepe reči to! Ali ni imel prav dotični slovenski poslanec, ki je označil vinsko klavzulo kot trtno už št. II.?! Ni zadosti, da po tej klavzuli uničujejo tuja

vina našo lastno vinsko produkcijo, sedaj nam še žuga nevarnost, da radi te nesrečne klavzule mogočna Francoska zapre svoje meje drugim našim izdelkom. Kaj pravite k temu gospod profesor Šuklje, ki ste bili svojedobno toli poslušno prevzeli utogo — bo-schwichtigung-hofratha?

Samočeški tovarni listi na Češkem.
 Trgovinska in obrtna zbornica v Pragi je v svoji zadnji seji stavila na dnevni red nastopni nujni predlog: „Predsedništvo se pozivlja, da stori potrebne korake pri ministertvih trgovine in financ, da se bodo v domačem prometu na železnicah Češke, Moravske in Silesije upotrebovali samočeški tovarni listi in da se bodo isti dobivali po vseh prodajalnicah v Češki Moravski in Silesiji.“ Ker so se pe nemški člani oddaljili, ko je imel ta predlog priti v razpravo, postala je seja nesklepčna. Tako je povsodi in vsikdar jednako, to nemško pravicoljubje.

Politiško narodno društvo v Tridentu je aborovalo dne 10. t. m. Zborovanja se je udeležilo več deželnih in državnih poslancev. Posl. Ciani je naglašal v svojem poročilu, da konservativni in liberalni poslanci Južnega Tirola popolnoma soglašajo v vseh narodnih in gospodarskih vprašanjih. Vsi poslanci so se trdno držali svojih narodnih zahtev, potem zahtev glede samouprave Južnega Tirola in slednjič zahtev glede gospodarskih potrebščin. — In pri nas? Človeku se res kar milo stori, ko vidi, kako pri nas vleče vsakdo na svojo stran in kako se je že pojem narodnosti sam postavil na proskribejsko listo. Gotovo je, da italijanski konservativci in liberalci nikakor ne namerujejo odpovedati se svojim konservativnim, oziroma liberalnim načelom, vendar se bore skupno za prava in zahteve svojih volilcev. Pri nas pa mečemo jeden drugemu polena pod noge.

Brezbriznost ogrskih škofov. „Reichspost“ piše: „Vedel brezbriznosti naših škofov je naše položnje veliko bolj smešno, nego žalostno. Vpliva imamo še vedno, in ljudstvo že po svojem zdravem razumu mrazi cerkvenopolitiške zakonske načrte. Mi bi prav lahko po vsej deželi uprizorili velikansko demonstracijo proti ministerstvu in proti posamičnim poslancom. A ne le, da škofje ne storo ničesar, amrak stavijo še zapreke pod pretvezo „Pax“ (Mir). Zblazniti bi moral človek, ko vidi tako nedelavnost. Čuditi se je le, da grofa Zichy in Esterhazy nista še izgubila vsega poguma. Židje in liberalci se smejejo naši strahopetnosti in neokretnosti; vsega se lahko lotijo, ker nas se nimajo bati.“ — To so hude obtožbe proti ogrskim škofom in menda tudi opravičene. Ta nemarnost ogr-

— Gospod Gašpar, voruj mi, da sem sit solzá; kakor hitro opravimo še ceremonijo nad Nikolino glavo, potlej bo treba pomisliti, kaj bo na našem domu. Sreča mi dobro kaže. Ko sem bil v kraljevem taboru v Gjuru, izposloval sem s pomočjo Batorja in drugih prijateljev od Maksimilijana domačijo in potem se izmakne advokatu Ambrožu poglavitna kljuka, za katero me je mogel pred sodiščem prijeti. In govoriva prav. Nikolina smrt mi je dobro došla. On mi je bil neprijatelj, njega so se držali vsi moji neprijatelji, Zrinjski je bil slaven in bogat, imel je tudi prijateljev na dvoru, pa je znal banu Petru zvesti konec. Nikola je pal, banu so roke nevezane, jaz imam kakoršen takšen „titulus iuris“, naša stranka je močnejša kakor prej kedaj, moja obitelj uglednejša — čudno — ravno zaradi tega, ker mi je žena sestra sigetskega junaka, katerega vesoljni svet slavi, a Nikolini sinovi so otroci. Zato, gospod Alapič, željno pričakujem bana Petra. Mislite, da se skoro povrne? (Dalje prih.)

PODLISTEK.

Kmetijski upor.

— Spisal Argust Šenoa. Preložil I. P. Planinski. —

— Resnično, vzdihne nekako čmerno Alapič, jaz vam vse natanko povem, plemenita gospa, kakor hitro si malo popravim polomljena rebra, ker, da veste, prišel sem nehote na hrano in stanovanje k prokletim nekratom, kateri so me samo zato pustili na svobodo, ker sem se preoblekel v priprostega vojaka. Da so vedeli, da sem jaz tisti človek, kateri jim je pri šikloči tako neusmiljeno razbijal buče, pri moji glavi, da ne bi več na ramonih sedela glava. Vse vam povem, ali sedaj zares ne morem. Togotim se, kar počil bi, da smo tako neopametno izgubili Siget in vašega brata — a tam okolu Jurija pletla in medla se je kraljeva vojaka. Sedaj ne pomaga jadikovanje. Bog je tako hotel. Nadejajmo se boljšemu času.

Gospa Jelena je poslušala vse te besede

na videx mirno, toda goste solze so ji kapale iz očij, pri zadnjih besedah pa si je zakrila obraz z rokami in zajejala:

— Brat mi je bil — brat! Recite vi in naštevajte, kar vam drago, on je bil Zrinjski, veđji, slavnejši od vseh ostalih — on ni zaslužil take grosovite smrti. Da bi se boljšemu nadejali? Čemu? Bratu so odsekali ne-ljudje glavo, ker je bil junak, a sina Mihajla so Turki zarobili v Krajini, in Bog vé, kaj bo ž njim? Francišek! Francišek! Ali si pomislil na svojega sina, na svojo kri? Francišek! Brata sem izgubila, nikari, da tudi sina izgubim.

— Za sina se umiri, reče Taht mirno, vem, kje je — v Banjaluki. V svoji Kaniški temnici imam dvoje paš, in ker sem že dobil pisma zaradi zamene, nadejam se, da si skoro sina osvobodim. Ti pa se pripravi te dni na pot. Pisal sem že Nikolini udovi Evi in tudi sinovom. Ti pojdejo v Čakovec. Tje pride v kratkem glava tvojega nesrečnega brata Nikole, Turki so jo vrnili generalu Salmu, v

